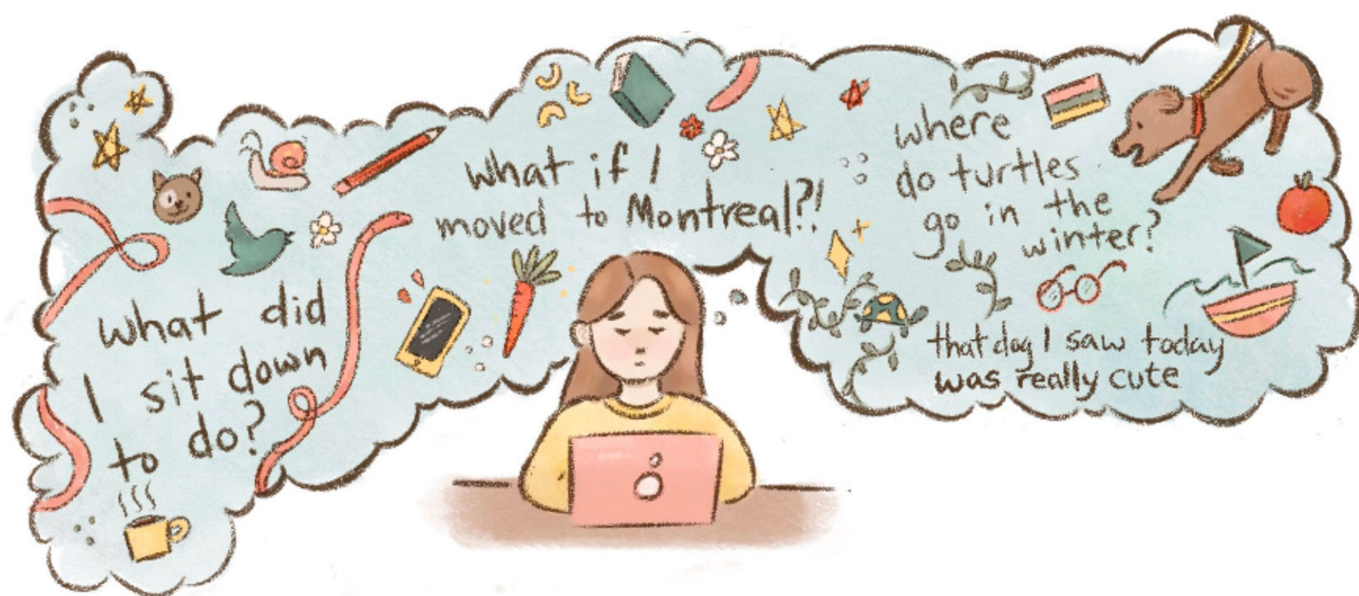

Višeslojna svakodnevica jednog Poremećaja - AD(H)D

AD(H)D nije samo izazov za dijete, već i za cijelu porodicu. Tekst donosi uvid u svakodnevicu djeteta s ADD-om, roditelja, braće i sestara te učitelja, naglašavajući važnost razumijevanja, podrške i zajedničkog djelovanja.

AD(H)D dramatično djeluje na obiteljski život. Svakodnevni život obitelji s jednim od nekoliko djece s AD(H)D-om u temelju se razlikuje od života drugih obitelji. Prisutno je više napetosti i rasprava. Među braćom vlada užasno i beskrajno suparništvo. Galama ne prestaje. Zajednički ručak nije zabava, a večere u restoranima su gotovo nemoguće. Umjesto da budu bezbrižni i zabavni, praznici postaju nesretna iskustva u kojima se čini da je sve što činite samo prelazak iz jednog zatvora (automobil) u drugi (hotelska soba). Braćni sukobi se ozbiljno povećavaju, a češće su i rastave i prekidi. Roditelji se obeshrabruju i ponekad padaju u depresiju; ostala se djeca u obitelji osjećaju posramljeno, zanemareno i ljutito. Niti jedno dijete ne bi trebalo tako odrastati. Također, niti jedna obitelj ne bi trebala tako živjeti, ali postoje milijuni obitelji s djecom s AD(H)D-om koje žive na ovaj način - dan za danom. To utječe na sve članove obitelji. Ljudi često zaboravljaju da prva osoba koju jako pogađa dolazak djeteta s AD(H)D-om u obitelj nije samo dijete s AD(H)D-om. Ono je

premaleno da bi znalo što se događa. Obično to nije ni otac. Tata radi vani s ljudima koji su - barem se možemo nadati - prisebni. Prva osoba koja se ozbiljno opeče je majka.

Mama:

"Doktore Eriksen, morate mi pomoći u vezi s mojim sinom. Njemu su samo četiri godine, a već su ga izbacili iz dvaju vrtića - a to nije ni polovica svega. Kažu da je previše agresivan s drugom djecom. Gura ih i ponekad udara. Kažu da je Jeff bučan i uvijek zahtijeva da bude po njegovom. Ne želi slijediti pravila. Mrzim što to kažem, ali u pravu su. Ista je stvar i kod kuće. On sve vrijeme muči 20 svoju mlađu sestru. Ponekad je zaista zloban! Odlazak u krevet je poput Trećeg svjetskog rata. Sve se - i mislim to doslovce - pretvara u problem. Ne prihvaća "ne" kao odgovor. Kada nešto želi, to je SADA! Je li to normalno? To ne može biti normalno. U čemu griješim? Jeffrey je uvijek bio zgodan poput lutkice, ali je bio teška beba. Spavao je i jeo neredovito. Nikad nije izgledao zadovoljno ili sretno. I sada je zgodan poput lutkice, ali pogled vara jer on je grozno dijete. Nikada se ne prestaje kretati. I nikada ne prestaje stvarati buku. U čemu sam pogriješila? Mislim da ga možda nisam ispravno držala, ili tako nešto. Čini se da sam bila previše nervozna kada smo ga donijeli kući iz rodilišta. Bez sumnje, to misli moja majka i vjerojatno i moj suprug. Hoću reći, bio mi je prvo dijete, i sve to, ali stvarno ne mislim da sam bila loša majka. Nisam glupa. Nisam zla osoba, ali očito sam činila nešto pogrešno. Ovo jednostavno nije u redu. Moj muž nema toliko problema s njime. Njegovi bratići i sestrice nisu poput njega, barem oni koje ja poznajem. Imala sam dobru trudnoću i pošteno sam ga iščekivala, ali nisam ni sanjala da će biti ovako. Ovako dalje ne možemo, zato sam došla k vama. Poludjet ćemo."

Tata:

Cesta se proteže beskrajnim seoskim krajolikom. Des Moines još je uvijek 85 milja daleko i Jim misli da njegova prisebnost neće još dugo potrajati. Djeca se upravo zagrijavaju za još jednu bitku na stražnjem sjedalu. Četverogodišnji Mark, koji je uvijek bio teško dijete, sprema se provocirati svoju sestru Mary, milijunti put tijekom ovog izleta. Prije deset minuta Jim je gotovo izgubio kontrolu nad vozilom dok je pružao ruku da udari sina. Počinje toliko predvidljiva bitka. Mary vrišti i plače; čini se da na obrazu ima krvavu mrlju. To je to! Jim skreće s ceste. Njegova preneražena žena viče na njega zbog bezobzirnosti, ali nije ga briga: u ovom trenutku želi samo jedno - ubiti ovog klinca. Jim iskače iz automobila i naglo otvara stražnja vrata. Mark je sada tih - prestrašen zbog očeva luđačkog pogleda. Mama viče: "Jime, za Boga miloga, molim te, nemoj!" Dječak leti iz automobila, pri tome lupa glavom o vrata i počinje plakati. Pored njih jure automobili i kamioni. Jim odvlači malo čudovište na livadu, udara ga po stražnjici svom snagom i pri tome iz petnih žila viče kako je umoran i kako mu je svega toga dosta i da će to zaustaviti jednom i zauvijek. Odjednom se začuje škripa guma automobila koji se zaustavlja. Iz njega iskače ljutiti čovjek i viče: "Kojeg to vraga činite djetetu!" Stigao je dobar Samaritanac. Jim kaže pridošlici kamo da spremi svoje dobre namjere. U automobilu mama i Mary jecaju.

Braća i sestre:

"Moj me mlađi brat Jeffrey toliko izluđuje da želim vrištati. On nikada ne prestaje. Kada ne govori ili ne više zbog nečega, stvara buku na neki drugi način. Izluđuje i naše roditelje koji ne znaju što činiti s njime. Jeffrey uvijek dođe na svoje jer ih uspije nagovoriti na svaku svoju želju. Ja to ne činim jer osjećam da je to loše, osobito za mamu, ali to nije pošteno. Jeff stalno dira moje stvari. Govorim to roditeljima, ali oni ništa ne čine u vezi s tim. Želim zaključati svoju sobu. Zašto ne mogu imati glupu bravu i sama čuvati ključ? Mama i tata mogu imati dodatni ključ ako žele. Ni ovo nije pošteno. Jeffrey je ponekad zabavan, ali vrlo rijetko. Ima više energije nego svi mi zajedno. Recimo, kad mi dođe prijateljica, nikada nas ne ostavlja na miru. Mama mi je jednom rekla: 'Zašto mu ne dopustite da se igra s vama.' Bila sam je spremna ubiti zbog tih riječi. Zar se šališ!? Zato jednostavno više ne pozivam prijateljice. On se ponaša poput budale, a ja se sramim vlastitog brata. Voljela bih jednom otići na duge praznike samo s mamom i tatom, bez Jeffreyja. Bilo bi tako zabavno! Zapravo, voljela bih jednostavno navečer provoditi više vremena s roditeljima. Ali, to je vrijeme za domaću zadaću - tri uzastopna sata građanskog rata. Ja stavim slušalice, šutim i pišem svoju zadaću. Zašto ne može i on? Mama mi je pokušavala reći da on ima neki problem koji se zove pomanjkanje pažnje ili tako nešto. Zašto traži izlike za njega? Mogu vam reći što je njegov problem - on je lijeno derište! Ponekad se osjećam loše jer ne volim vlastitog brata." Sretan par: Bob i Sally nervozno ulaze u restoran s četverogodišnjom Janie. Janie je slatka, razgovorljiva i ljupka prema ugodnoj i pažljivoj mladoj konobarici. Roditelji se počinju malo opušitati, misleći: "Možda će ovaj put biti u redu." Ali ipak, kao i obično, naručuju jelo koje se može vrlo brzo pripremiti. Janie želi hot dog, ali restoran nudi samo jumbo veličinu. Sally zna da ga njena kći neće moći pojesti i zato predlaže hamburger. Janie eksplodira. Šest puta iz petnih žila vrišti: "HOT DOG!" Povlači stolnjak zbog čega čaša s vodom i pribor za jelo lete na pod. Ostali gosti upućuju poglede neodobravanja, toliko poznate ovim roditeljima. Njihovi pogledi govore: "Što je s vama?" "Zašto ne možete kontrolirati ovo dijete?" i "Zašto ne odete jesti negdje drugdje?" Bez riječi Bob hvata Janie za ruku i odlazi prema automobilu. Sally ostaje sjediti - više nije gladna - nastojeći odlučiti treba li otkazati narudžbu.

Učiteljica:

Vani je preko 30 stupnjeva, sredina je svibnja, a tek je 14:45. Nastava neće završiti sve do 15:15. Gospođa Simpson danas će opet morati nazvati Jeffove roditelje jer on skoro ništa nije radio. Gotovo je cijeli dan bio udaljen od razrednih aktivnosti, a činjenica da klima-uređaj ne radi samo pogoršava situaciju. Sva ostala djeca su bila nemirnija i Jeffrey je morao pratiti svaki pokret svakoga od njih. Nemoguća misija, ali trudio se. Nije se, međutim, trudio raditi matematiku ili jezične 22 vježbe. Po tko zna koji put ove godine, jednostavno nije mogao raditi u svojoj maloj skupini a da ne ometa drugu djecu. Zato je gospođa Simpson morala ponovno premjestiti njegovu klupu. Psihologinja joj je rekla da stavi njegovu klupu ispred sebe, ali tada je on izdvojen - jedini nije uključen u četvorku. Kako će to utjecati na njegovo samopoštovanje? Gospođa Simpson mislila je da će u četvrtom razredu biti lakše. Pokušala je sve za što je mislila da će djelovati: razgovore s Jeffom nasamo, pozitivniji poticaj, dnevno praćenje uspjeha, razgovore s roditeljima. Nešto od toga je nakratko pomoglo - možda na nekoliko dana, ali tada... Ravnatelj, gospodin Stock, uvijek je tjera da zove roditelje. Ima li to smisla? Osim toga, njihov je stav tijekom zadnjeg razgovora bio

pozitivno neprijateljski i gospođa Simpson je imala osjećaj kao da je okrivljavaju za Jeffovo ponašanje, njegov neuspjeh i sve njegove izgrede. Ovo je dijete doista dobro kada se s njim radi individualno, ali je u razredu pravo čudovište. Gđi Simpson je žao razrednice i učitelja u petom razredu koji će dobiti Jeffa iduće godine. Barem nema šanse da će ponavljati godinu!

Glavni lik:

"Škola je tako dosadna! Glavna ljetina u Brazilu je...? Čovječe, zemljopis je strašan! Glavna ljetina u Brazilu mora biti mahuna. To je to! Ne, vjerojatno su alge. Koga uopće može biti briga koja je u tom glupom Brazilu glavna idiotska ljetina? Jup! Stani, čekaj! Postoje dvije osobe u svijetu kojima je stalo do ovog sudbonosnog pitanja: moja učiteljica, gospođa Simpson i moja Savršena starija sestra koja dobiva same petice i uvijek sve čini ispravno i uvijek me zeza kada roditelji ne gledaju. Mrzim je. Čekaj da nađe ono što sam joj jutros prije škole stavio u krevet - to će je srediti! A onda će me, naravno, otkucati i mama će početi urlati, i dobit će slom živaca, i reći će tati čim se vrati kući, i on će me vjerojatno vući uokolo čak i prije svog prvog pića. Ali, ipak... možda će se isplatiti. Još nije ni vrijeme za ručak. OK, Brazil. Ljetina. Misli, glupane! Tko je smislio ovo smeće?! Nije samo da je užasno dosadno, već mi Simpsonica ne daje da se pomaknem. Jednom je čak omotala konac oko mene i mog stolca i rekla je da će me kazniti ako ga poderem. Normalno da sam ga morao poderati - mene nitko neće vezati... Morao sam u kabinet do starog, ali on je sasvim cool - barem koliko sam ga ja vidio. Brazil... Pitam se hoću li završiti ovaj idiotski zadatak prije ručka, da ga ne moram nositi kući i satima sjediti za kuhinjskim stolom dok me mama grdi a gospođica Savršena gleda TV i ismijava me. Gladan sam. Ručak bi dobro došao i onda odmor, kada ti nadležni zapravo dopuštaju da se krećeš naokolo. Zamisli, tako su dobri. Mogu se jednostavno zaletjeti u onog klipana koji uvijek huška drugu djecu na mene. Nalupao sam ga prošli tjedan, ali nije baš pomoglo... Ovaj stolac kao da ima utege... Ups, Simpsonica me gleda. Zna da opet ne obraćam pažnju na rad, poput ostalih dobrih dječaka i djevojčica. 'Jesi li danas s nama, Jeffrey?' 'Obraćaš li danas pažnju na naš rad, Jeffrey?' Ako je to naš rad, zašto ga onda ona ne radi? Bolje mi je da se pravim da nešto radim. Glavu dolje, gledaj u papir, pokreći rukom. O Bože, gdje mi je olovka... Isuse, baš sam idiot! Ne, nisam. Jednom su mi rekli da sam dobio 125 na testu inteligencije. Što god to znači, očito me to ne spašava od dvojki. Dvojke su za budale, mutavce i gubitnike. I tata je dobivao dvojke kada je bio mlađi. Pa zašto onda urla na mene sve vrijeme? 23 Deset minuta do jela. LJETINA U BRAZILU! Ušljivih deset minuta. Ne mogu to više podnijeti! Kada odrastem, vozit ću kamion. Tamo sjediš stvarno visoko i stalno se krećeš. Super je. Povest ću sa sobom svoju mlađu sestricu. Sara nije tako loša, a i njoj nije sjajno u školi. Ne upada u toliko nevolja kao ja, ali učiteljica ponekad kaže da ona 'lebdi'. Neki klinac je to čuo i počeo ju je na igralištu zvati 'Lebdeća Sara' pa sam ga vukao za nos i natjerao da obeća da će začepiti. Većina djece u školi su budale. Ova luđakinja iza mene opet napuhuje žvakaću. Kako mi ide na živce! Zvuči poput četrdeset zdjela čipsa iznad samog mog uha. A onda će početi blebetati s kretenkom koja sjedi do nje, ali one nikada ne upadaju u nevolju. One su djevojčice. Misle da je bilo zabavno kada smo rješavali kontrolni iz matematike i ja nisam znao. One su krive! Kad bih izvodio što i one, Simpsonica bi već bila za tren oka na meni. Čovječe, evo je! Pa ovo su njezine cipele pokraj moga stola. Čak nisam ni vidio kako mi je prišla. Nadvila se nada

mnom - što sam si mislio? Ne opet... Jesmo li uzrujani, učiteljice? Eh narode, zbog tehničkih poteškoća koje su izvan naše kontrole, ručak se odgađa unedogled..."

Izvor: Stainback, S.; Stainback, W.: Inclusion: A Guide for Educators, Paul H. Brookes Publishing Co., Baltimore, 2000.

Collections

Objava